

ПРОЦЕСИ, ТРЕНДОВИ, ДОМЕТИ И ГРАНИЦЕ РЕЛИГИЈСКИХ ПРОМЕНА У САВРЕМЕНОМ СВЕТУ

Хаџи Ненад М. Јовановић

(czipm.org@gmail.com)

Архиепископска

Београдско-карловачка, Београд

У Београду и на Сребрном језеру код Великог Градишта су, у периоду од 4. до 7. априла 2019. године, одржана међународна научна сабрања од значаја за српску теолошку, религиолошку и социолошку мисао, а у организацији Форума за религијска питања и Центра за социолошка и антрополошка истраживања Института друштвених наука, као и у саорганизацији са Југословенским удружењем за научно истраживање религије из Ниша и Одбором за просвету и културу Епархије пожаревачко-браничевске.

Ова научна сабрања су отпочела округлим столом под називом *Српско и руско друштво у социолошким истраживањима*, који је одржан у великој сали Института друштвених наука у Београду, 4. априла 2019. Са-

бране су поздравили: др Горан Башић, виши научни сарадник и директор Института; др Лилијана Чичкарић, научни саветник и управник Центра за социолошка и антрополошка истраживања при Институту и др Мирко Благојевић, виши научни сарадник и руководилац Форума за религијска питања при Институту, као главни организатор ових значајних и традиционалних међународних научних сабрања.

Овакав округли сто се организује по трећи пут, а разматрана су истраживања српског и руског друштва из угла социјалне структуре, сиромаштва, информатичког друштва, демографских и миграционих токова, политикологије, културологије и религиологије.

Поред српских истраживача из поменутог Института, у раду су узели учешћа и угледни истраживачи из Русије, као што су: проф. др Ина Шаповалова из Института друштвених наука и масовних комуникација Белгородског државног универзитета; проф. др Сергеј Дмитријевич Лебедев, руководилац Лабораторије социологије религије и културе при истом руском Универзитету; проф. др Сергеј Трофимов, професор за науку Социолошког факултета Универзитета Ломоносов у Москви и проф. др Ирина Каргина са Московског института за међународне односе Мини-

старства спољних послова Руске Федерације.

Рад је настављен 5. и 6. априла на Сребрном језеру, где је приређена изузетно успела међународна научна конференција под називом: *Processes, Trends, Domains and Limitations of Religious Changes in the Contemporary World: (De)secularization, Post-secularization, Revitalization of Religion – Theoretical Assumptions and Empirical Evidence* (Процеси, трендови, домети и границе религијских промена у савременом свету: (де)секуларизација, постсекуларизација, ревитализација религије – теоријске претпоставке и емпиријски докази).

На овом међународном социолошко-религиолошком научном скупу је узело учешће тридесет и пет домаћих и страних аутора. Скуп је радио у пленарној седници и пет сесија, а укупно је поднето двадесет и три саопштења. Сабрање је имало међународни карактер, јер су учешћа узели научни радници и бројни угледни истраживачи из области религиологије, теологије и социологије религије из Србије, Русије, Босне и Херцеговине, Црне Горе, Северне Македоније, Украјине и Хрватске.

Првог дана рада, на пленарној сесији под радним насловом: *Религија, религијска трансформација, криза и конфликти*, излагали су: поменути др Лебедев и др Шаповалова, на тему: *Ре-*

лигија као објекти социјалне рефлексije; проф. др Жељко Павић са Универзитета Јосипа Јураја Штосмајера у Осиеку, на тему: *Религијске промене и интернет: дијалектика конфликта у вези са новим медијским технологијама*; академик Иван Цвитковић, председник Одбора за социолошке науке Одељења друштвених наука при Академији наука и уметности Босне и Херцеговине и пензионисани редовни професор социологије религије, социологије спознаје и морала и религија савременог света на Факултету политичких наука Универзитета у Сарајеву, на тему: *Религије и нације као фактори подела и дезинтеграција на Балкану*; поменути др Каргина, на тему: *Савремени религиозни плурализам: изазови сазнања и мерења у контексту проблема неједнакости и конфликта* и проф. др Гјуљнара Иљјасбековна Гаџимурадова, виши научни сарадник на Катедри демографских и миграционих политика Института социјално-политичких истраживања Руске академије наука и доцент Московског института за међународне односе Министарства спољних послова Руске Федерације, на тему: *Трансформација религиозних идентитета у епохи масовних миграција*.

На првој сесији, под називом *Религиозност и десекуларизација*, наступили су: проф. др Зорица Кубурић, са Одсека за

социологију Филозофског факултета Универзитета у Новом Саду, на тему *Религијске трансформације у Војводини*; др Владимир Ментус, научни сарадник Института друштвених наука у Београду, са темом *Религиозност и алтернативна оријентација у економски развијеним европским државима*; др Драгана Радисављевић Типаризовић, научни сарадник Одељења за социологију при Филозофском факултету Универзитета у Београду, на тему *Десекуларизација у XXI веку: емпиријска верификација ревизијске религије у Србији* и проф. др Владимир Бакрач, доцент на Филозофском факултету у Никшићу Универзитета Црне Горе, са темом *Религиозност и чланство Адвентистичке цркве у Црној Гори*.

Друга сесија, под насловом: *Секуларно, духовно и религијски дискурс*, донела је интересантна излагања: проф. др Светлана Рјазанове, са Пермског државног института уметности и културе и Пермског федералног истраживачког центра Уралског одељења Руске академије наука, на тему *Секуларне комјоненте у новим религиозним покретима*; Високопречасног протојереја-митрофора др Александра Александровича Пелина, руководиоца радне групе при Јавној комори Руске Федерације, председника Одељења за односе Цркве и друштва Санкт-Петербуршке епархије

и директора Центра етнорелигиозних истраживања и мр Владимира Коваленка, сарадника истог Центра, на тему *Секуларни и религиозни дискурс у савременој Русији: на примеру града Санкт-Петербурга*; поменутог др Трофимова, на тему *Духовност као социолошко разумевање: покушај разумевања* и мр Срђана Баришића, на тему *Промене у сакралној архитектури као индикатор десекуларизације*.

На трећој сесији, насловљеној са *Религија и социјални феномени*, говорили су: проф. др Ружица Цацаноска, редовни професор и научни саветник на Институту за социолошка и политичко-правна истраживања при Универзитету Светих Кирила и Методија у Скопљу, на тему *Религија и екологија*; проф. др Драган Тодоровић, ванредни професор Департмана за социологију Филозофског факултета Универзитета у Нишу и проф. др Драгољуб Б. Ђорђевић, редовни професор и шеф Катедре за друштвене науке Машинског факултета Универзитета у Нишу, на тему *Верска мањина: Текије лесковачких Рома*; др Зорица Мршевић, научни саветник и члан Управног одбора Института друштвених наука, на тему *Систем одговорности и дужности у Јудаизму* и др Ранко Совиљ, истраживач сарадник Института друштвених наука, др Сања Стојковић-Златановић, научни

сарадник Института друштвених наука и мр Ивана Остојић, истраживач сарадник Института друштвених наука, на тему *Улога религије у банкарском послу у исламском праву*.

На четвртој сесији, под називом: *Црква и друштво*, излагали су: проф. др Раде Кисић, ванредни професор на Катедри за догматику за предмет Екуменско богословље на Православном богословском факултету Универзитета у Београду, на тему *Мисија Православне Цркве у савременом свету: анализа докумената са Крићског сабора 2016*; мр Вук Јовановић, професор верске наставе у XIII београдској гимназији, на тему *Наш Цариград или њихов Фанар? – анализа једне новије српске теолошке полемике* и Јулија Воскобојникова, предавач на Харковској државној академији културе, на тему *Црквени хор као социокултурни систем*.

Закључна и пета сесија, која се бавила облашћу *Религије и социјалних феномена*, донела је излагања др Зорана Гудовића, професора Високе школе струковних студија за васпитаче и пословне информатичаре – Сирмијум у Сремској Митровици, на тему *Образовање и религија у савременом свету*; др Невена Цветићанина, вишег научног сарадника Института друштвених наука и др Иване Арсић, истраживача приправника Институ-

та друштвених наука, на тему *Шпанска католичка црква и секуларне институције* и, на послетку, занимљиви рад младих истраживача са Филозофског факултета Универзитета у Нишу, Доротеј Јанковић, Ане Стевановић и Анастасије Цвијановић на тему *Амиши у reality емисијама*.

По благослову Његове Светости Патријарха српског Г. Г. Иринеја и на позив организатора, у раду, симултаном превођењу са руског и енглеског језика и дискусијама на округлом столу у Београду и на конференцији на Сребрном језеру, узео је учешћа и ђакон Хаџи Ненад М. Јовановић, вероучитељ Архиепископије београдско-карловачке и директор Центра за истраживање православног монархизма.

Значајно је истаћи да се овакав међународни научни скуп одржава већ традиционално, тј. по пети пут. Оно што га чини особито значајним јесте и чињеница да је то данас једна од ретких годишњих међународних интердисциплинарних научних конференција о питањима из домена религиологије, социологије религије и сродних научних дисциплина у Србији.

Примљено: 8. 4. 2019.
Одобрено: 16. 4. 2019.

□